

DESCRIPCIÓ DE CASOS – 1

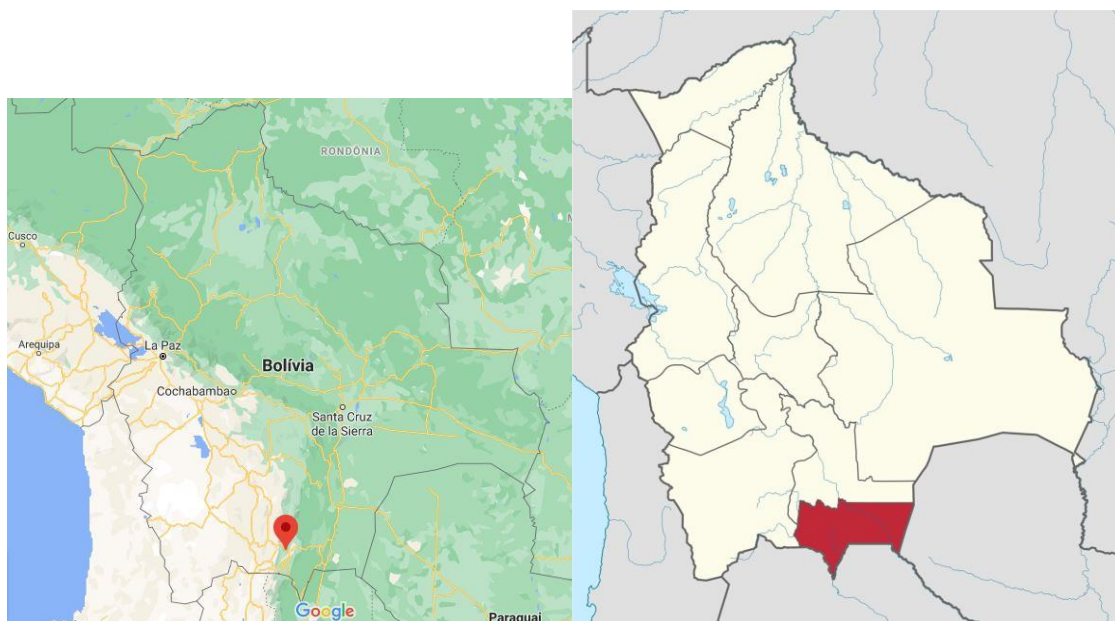
PROJECTE PILOT DE CIUTAT A CIUTAT, COOPERACIÓ TÈCNICA SANT CUGAT-TARIJA: SUPORT A LA GESTIÓ INTEGRAL DE RESIDUS SÒLIDS

2014-2019

Àmbit geogràfic i temàtic

Gobierno Autonomo Municipal de Tarija (GAMT), Bolívia - Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, Catalunya

Gestió territorial: gestió de residus, aigües residuals i paisatge natural.

Les Parts

Àrea de Qualitat i Territori i Serveis Urbans de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès

Per part de l'òrgan administratiu implicat a Catalunya, en aquesta cooperació tècnica municipal hi trobem l'Àrea de Qualitat i Territori / Serveis Urbans de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès. Aquest òrgan es troba dedicat a la realització d'estudis tècnics i direcció d'obres al municipi per tal de garantir la millor adequació de l'espai físic del municipi. En concret, és l'òrgan responsable de planificar, gestionar i executar les obres a la via pública del municipi de Sant Cugat del Vallès així com d'estudiar, planificar i plantejar totes aquelles millores al municipi que es detectin i executar-les a través de plans o projectes a executar amb pressupost municipal.

A Sant Cugat, el Departament de Cooperació s'ocupa de coordinar totes les iniciatives de cooperació tècnica entre l'Ajuntament de Sant Cugat i altres institucions internacionals, tot i que la part tècnica la desenvolupa cada àrea tècnica escollida. Amb aquest tipus de cooperació, l'ajuntament compta amb una oportunitat per implicar altres àrees de l'ens municipal amb les que sovint no treballa cooperació, com ara urbanisme, atenció ciutadana, etc i fer-les còmplices del 0,7%, del treball a favor de la pau i els drets humans.

Gobierno Autónomo Municipal de Tarija

Gobierno Municipal Autónomo de Tarija (GAMT) és l'òrgan administratiu competent de la ciutat de Tarija que s'estén tota la província de Cercado i fa les funcions de poder executiu municipal. Així mateix també podem trobar el Consell Municipal que porta les funcions legislatives municipals. La província de Cercado, és una de les 6 en què es divideix el departament de Tarija, que es troba al sud de Bolívia.

La Entidad Municipal de Aseo de Tarija (EMAT), porta la Gestión Integral de los Residuos Sólidos generats a la ciutat de Tarija i a les comunitats de la província. La seva missió és la d'oferir un servei integral de neteja urbana a la població de Tarija, optimitzant recursos humans, materials i econòmics per complir amb els objectius marcats de manera eficient i eficaç, garantint la protecció de l'entorn i la salut de la població. EMAT es va crear com una empresa municipal l'any 1995, però mitjançant decret municipal a finals de 2014 es va constituir com una Entitat Descentralitzada sota la tutela del Govern Autònom Municipal de Tarija i la Província Cercado. Ofereix els serveis de neteja de la ciutat, recollida, transport, disposició i aprofitament de residus i educació i sensibilització sobre residus i medi ambient.

Origen

El primer contacte de Sant Cugat amb Bolívia es va produir al maig de 2013 en un viatge organitzat per UN-Habitat, conjuntament amb altres associacions estatals que volien iniciar cooperacions tècniques amb diferents municipis del país andí. Originàriament s'anava a col·laborar en tasques de sanejament i planificació urbana a Cochabamba, però un cop allà, la relació no es va veure prou clara. Al final del viatge d'identificació es va fer una trobada amb altres municipis espanyols que ja treballaven a la ciutat de Tarija i en aquesta ciutat, Sant Cugat sí que va veure viable a una futura col·laboració entre personal tècnic en temes de residus i ambientalització de la ciutat. Un cop a Sant Cugat, s'analitza en profunditat les necessitats, i s'identifica la temàtica de residus i quebrades, relacionada amb problemes ambientals en la construcció urbana. A l'octubre-novembre del mateix any, es desplacen 2 persones tècniques de Sant Cugat a Tarija per analitzar les quebrades i realitzar un primer anàlisi de la situació focalitzant la cooperació tècnica en el tema de residus per decisió polític-tècnica de Tarija, que era a on es manifestaven més mancances.

Objectiu

En una primera fase durant el període 2013-2014, l'objectiu va ser el treball sobre l'estat de 3 quebradas (rieres) a on es varen analitzar paràmetres com ara els abocaments per part de residus domiciliars, de construcció, aigües residuals (domèstiques i industrials), però també la relació de les vivendes properes a les quebradas i les obres de cobriment que en dificulten la seva gestió i manteniment.

En una segona fase a partir de l'any 2015, la intervenció es centra en la elaboració del Plan Municipal de Gestión Integral de Residuos Sólidos (PMGIRS). Aquest pla, es centra en definir la gestió de residus de la ciutat en tot el seu recorregut: separació i recollida selectiva, tractament, definició de rutes de neteja i recollida. Definir el pla de tancament de l'actual abocador, obsolet i amb una problemàtica ambiental i de salut, i definir l'emplaçament del nou abocador i en la implementació del Punto Verde (espai de deixalleria selectiva).

Modalitat de cooperació

Cooperació tècnica realitzada per part de personal municipal de serveis urbans de l'Àrea de Qualitat i Territori de l'Ajuntament de Sant Cugat. S'ha comptat amb el vistiplau de gerència i les persones tècniques han anat a treballar a terreny en el marc de la seva jornada laboral. Si es fan hores extres també es tenen en

compte, igual que les hores de desplaçament en avió. Entreguen un informe d'hores de desplaçament i les hores que s'han fet en el marc de l'intercanvi de coneixements amb els tècnics locals. A més a més, els equips que es desplacen a terreny, s'enduen la seva feina de cada dia a terreny i continuen amb la seva feina que desenvolupen a l'Ajuntament de Sant Cugat del vallès. Les tasques a desenvolupar es detallen i acorden en un full de missió. Acostuma a ser missions curtes. De dilluns a divendres d'una durada que no acostuma a ser superior a 4 dies a terreny.

Accions dutes a terme

Assistències Tècniques especialitzades realitzades els anys:

- 2013: 3 tècnics de Sant Cugat d'aigua i residus de medi ambient es desplacen a Tarija per fer un anàlisi de les quebradas.
- 2014: 3 tècnics de Sant Cugat es desplacen a Tarija
- 2014: 5 tècnics de Tarija es desplacen a Sant Cugat
- 2015: 2 tècnics Sant Cugat es desplacen a Tarija
- 2016: 2 tècnics Sant Cugat es desplacen Tarija
- 2016: Realització d'una avaluació intermèdia de la cooperació tècnica
- 2017: 2 tècnics de Sant Cugat es desplacen a Tarija
- 2018: 2 tècnics Sant Cugat es desplacen a Tarija

Les principals tasques que s'han portat a terme en aquesta cooperació tècnica són:

- Gestió de quebradas amb el departament de medi ambient de Sant Cugat.
- Definició d'un nou abocador tot minimitzant els problemes ambientals detectats en l'anterior i introduir una planta de compostatge a l'abocador
- Formació i assessorament en la gestió de residus a la ciutat.
- Pla de gestió integral de residus sòlids de de Tarija.
- Posada en marxa d'una deixalleria / punt verd a partir de l'observació directa que van fer el personal tècnic de Tarija en una visita a Sant Cugat.
- Implementació de recollida selectiva a diferents barris mitjançant la compra de contenidors. També en residus especials (piles, fluorescents, bombetes, ...).
- Assessorament a EMAT: formació i xerrades al personal laboral de l'estructura d'EMAT). Optimització del temps i recursos per tal de garantir el treball digne. Sistematització de dades referents al funcionament.

- Treball amb les dones a Sucre (a banda d'EMAT): dignificació de feina de les dones que recullen residus, un treball molt estigmatitzat en un col·lectiu ja estigmatitzat de per si. Formació i treball conjuntament amb una ONG que inclou la modificació i optimització d'horaris i rutes. Compra de material per optimitzar la feina (una premsa per aixafar els envasos).
- Treball a escoles i centres educatius: formació, sensibilització (per exemple: repartició de contenidors).

Barreres detectades

De les entrevistes realitzades a Catalunya es mostra com una barrera la **política nacional els canvis polítics locals**. Ja sigui per la celebració d'eleccions o per canvis de personal o de directius, aquest fet dificulta un treball amb les mateixes persones interlocutores. Això fa que es pugui donar el cas de les persones tècniques no tinguin una formació suficient, o que encara que la tinguin, l'alta rotació fa que no disposin de suficient experiència al càrrec per poder exercir-lo amb seguretat. En aquest sentit, els equips són poc funcionariats a nivell de permanència. Aquest fet, també pot provocar que algunes persones tècniques no vulguin assumir tasques que surten de la normalitat del seu dia a dia, evitant així portar a terme accions o activitats innovadores.

Des de Tarija, s'ha manifestat una **falta de suport institucional**. Des de EMAT ha faltat donar tot el suport al projecte, cosa que ha significat que no es materialitzessin totes les propostes que han sortit de la cooperació tècnica, però sí que es fan servir les línies d'acció que s'han anat marcant al llarg de la cooperació tècnica. Des del govern municipal, no es té la capacitat per dinamitzar les idees que han anat sorgint de la cooperació tècnica. Això fa que el projecte

no sigui sostenible, ja que moltes decisions no es poden materialitzar, ja sigui per falta de recursos econòmics, falta de suport o per excessiva burocràcia.

Aspectes **culturals o lingüístics**, generalment es veu com una barrera. Hi ha aspectes com les paraules que es fan servir per nombrar una mateixa cosa a diferents països que poden crear confusió, però l'aspecte que es destaca més és la diferent percepció del temps. Això es manifesta per exemple en el temps de resposta en els correus electrònics, que no han permès avançar tot el que es voldria des de Sant Cugat. Respecte als aspectes culturals, hi ha la sensació que des del sud sempre es diu que sí, alimentant un model jeràrquic que mostra la falta d'horitzontalitat en la cooperació, tot i això, la tendència és buscar la horitzontalitat en la manera de cooperar.

Lliçons apreses

La **formació de les persones tècniques** participants en un projecte de cooperació tècnica és l'aspecte més valorat tant per Sant Cugat com per Tarija. Sobretot quan les persones participants es troben altament motivades, això provoca que el projecte avanci correctament i es materialitzin els productes resultants de la cooperació. Es valora molt positivament la formació de persones tècniques, però per altra tipus d'accions, com ara infraestructura, campanyes de sensibilització, etc, des de Tarija es manifesta que seria més convenient que els fons sortissin de partides de cooperació clàssiques, més que a través del treball entre persones tècniques. Sobretot si els governs locals no tenen el temps o la capacitat a la cooperació tècnica.

A nivell relacional, es destaca que aquest tipus de projectes de cooperació entre persones tècniques son una **escola constant d'aprenentatge mutu**. Des de Sant Cugat l'objectiu és anar a ensenyar els errors que s'han fet aquí i també allò que ha sortit bé per veure si es pot adaptar a la realitat local. D'aquesta manera, des de Tarija es manifesta que un dels majors aprenentatges ha estat rebre la percepció de l'equip tècnic de Sant Cugat sobre com es veu el sector de residus de Tarija i sobretot els tallers que es van fer sobre com se sent el treballador de l'EMAT en el context de la seva feina. Per tant, hi ha d'haver un aprenentatge recíproc que després es pot aplicar a la feina que es realitza a Sant Cugat i també a l'equip treballador de Tarija. En definitiva, la cooperació tècnica, ofereix conèixer la percepció d'una mirada externa.

Finalment, en aquest cas es posa de manifest per les dues parts que en general hi ha una **falta de comunicació externa** de les cooperacions tècniques que es porten a terme. Ni en el cas de Sant Cugat ni en el cas de Tarija, hi ha hagut una difusió dels resultats obtinguts a través de la seva relació. En el cas de Tarija, a on s'ha creat molt material al llarg de l'extensa relació, fa que els productes resultant no s'acabin d'implementar i s'hagin quedat a mitges. I en el cas de Sant Cugat, es perd una oportunitat per reconèixer la feina que han estat fent durant molts anys algunes persones tècniques de l'ens municipal. Alhora, una comunicació externa, també afegiria pressió als dos municipis per implementar els productes creats i valorar aquesta feina que permetria un reconeixement de la cooperació tècnica municipal tant per el conjunt de l'administració com per la ciutadania de Sant Cugat.

